

Wielu badaczy i klinicystów sugerowało, że wszystkie zaburzenia osobowości mogą mieć wspólną psychopatologię; wynika to z faktu, że zaburzenia internalizacyjne i eksternalizacyjne, ale także internalizacyjne i zaburzenia myślenia, są ze sobą skorelowane. Nie bez krytyki niektórzy postulują czynnik p, którego wysokie wyniki przewidują głębsze zaburzenia osobowości, dłuższy czas trwania zaburzenia oraz współwystępowanie innych zaburzeń. Nie tylko „istnienie”, ale także charakterystyka czynnika p jest nadal kwestią otwartą, chociaż naukowcy sugerują, że sednem może być impulsywna emocjonalność. Jednak to nie wystarcza do zrozumienia problemów interpersonalnych ludzi charakteryzujących się różnymi typami zaburzeń osobowości. Klinicyści są świadomi, że brak elastyczności poznawczej i refleksyjności oraz ogólne deficyty w poznaniu społecznym wpływają na zaburzenia psychiczne. Z drugiej strony psychologowie społeczni wskazują na potrzebę domknięcia lub wrogie atrybucje, jako czynniki, które odnoszą się do trudności w radzeniu sobie z niejednoznacznością; prowadzą one również do wielu dysfunkcji interpersonalnych – głównej trudności we wszystkich zaburzeniach osobowości. Wrogie atrybucje to skłonność do przekonania, że aktor zrobił coś we wrogim celu, intencjonalnie i jest za to winny, nawet jeśli sygnały czy informacje mogą być niejednoznaczne, a nawet neutralne. Wrogie atrybucje, a w szczególności chęć obwiniania, tworzą psychologiczną sztywność, na przykład moralnego osądu. Ludzie, którzy postrzegają świat zewnętrzny jako wrogi i prowokujący, mają również bardzo specyficzne sposoby kodowania sygnałów społecznych.

Wrogie atrybucje mogą stanowić kluczowy czynnik w psychopatologii, jednak istnieją nieliczne badania w grupach klinicznych, np. wśród pacjentów z depresją i/lub wśród pacjentów ze współistniejącymi zaburzeniami osobowości. Ten rodzaj sztywności poznawczej utrudnia percepcję interpersonalną, a głównym wyzwaniem dla pacjentów z PD są właśnie trudności w bliskich relacjach. Możliwe, że brakuje im elastyczności poznawczej, aby zintegrować informacje łagodzące i uzasadniające zachowania innych ludzi, co może prowadzić do konfliktów w bliskich relacjach. Proponowany projekt składa się z dwóch części: I) pogłębienie wiedzy na temat relacji pomiędzy wrogimi atrybucjami a zaburzeniami osobowości, a także dekonstrukcja kontekstowych i poznawczych podstaw wrogich atrybucji (również w populacji klinicznej), co pozwoli na II) zbadanie skuteczności psychoterapii ukierunkowanej na zmniejszenie nasilenia symptomów zaburzeń osobowości poprzez pracę z wrogimi atrybucjami. Wyniki z części I projektu zostaną wykorzystane do stworzenia wskaźników (np. kontekstowych i poznawczych) zmian we wrogich atrybucjach, które następnie będą badane w II części projektu.

Dogłębne zrozumienie wrogich atrybucji, zwłaszcza wśród pacjentów z zaburzeniami osobowości, ułatwi zdefiniowanie precyzyjnych wskaźników skuteczności psychoterapii. Obecnie, chociaż skuteczność psychoterapii jest rzadko kwestionowana, mechanizmy leżące u podstaw zmian w psychopatologii wciąż wymagają dalszych badań. Projekt obejmie kilka rodzajów badań, w tym eksperymentalne, czy metodę dzienniczkową. Funkcje poznawcze będą badane za pomocą okulografu.